

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องบทบาทที่คาดหวัง กับบทบาทที่เป็นจริงของตลาดโค กระบือ ในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ในทัศนะของเกษตรกรนี้เป็นการศึกษาถึงบทบาทของตลาดนัดโค-กระบือตามที่เกษตรกรคาดหวัง และบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริง รวมทั้งยังศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อทัศนะของเกษตรกร ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
2. แนวคิดเกี่ยวกับตลาดนัดโค-กระบือ
3. แนวคิดเกี่ยวกับทัศนะ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

สัทธา (2525:34) ได้ให้ความหมายของบทบาทว่าเป็นการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ และหน้าที่ของสถานภาพหรือตำแหน่ง การกำหนดบทบาทจะช่วยกำหนดความรับผิดชอบของงานต่าง ๆ ด้วย ในขณะที่ อุกัย (2526:197) ได้กล่าวถึงบทบาทไว้ว่าเป็นหน้าที่ (function) หรือพฤติกรรมอันพึงคาดหมาย (Expected behavior) ของบุคคลแต่ละคนในกลุ่มหรือในสังคมหนึ่ง ๆ หน้าที่หรือพฤติกรรมดังกล่าวโดยปกติเป็นสิ่งที่กลุ่มหรือสังคมหรือวัฒนธรรมของกลุ่มหรือสังคมกำหนดขึ้น ดังนั้น บทบาทจึงเป็นแบบแห่งพฤติกรรมในสถานภาพหนึ่ง ๆ ที่พึงมีต่อบุคคลอื่น ๆ ในอีกสถานภาพหนึ่งในสังคมเดียวกัน ไวรัช (2533:108) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้หลายแง่ดังนี้ แง่สังคมวิทยา

บทบาทคือ การปฏิบัติตามตำแหน่ง แง่จิตวิทยา บทบาทคือ การแสดงออกหรือการปะทะสังสรรค์ของแต่ละบุคคลและในแง่จิตวิทยาสังคม บทบาทก็คือ การแสดงออกหรือพฤติกรรมหรือการปะทะสังสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งของบุคคลในกลุ่มสังคม สำหรับ Sarbin (1972:546) ได้จำแนกลักษณะสำคัญของบทบาทออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. ความคาดหวัง (Expectations) เป็นความคาดหวังของบุคคลที่ตำแหน่งนั้น ๆ ว่าควรจะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตำแหน่งนั้น ๆ อย่างไร
2. การแสดงบทบาท (Enactments) เป็นการแสดงบทบาทของบุคคลให้สอดคล้องกับบทบาทที่กำหนดไว้

Berlo (1960) ได้กล่าวถึงบทบาทในลักษณะที่ว่าบทบาทอาจมี 2 ลักษณะคือ บทบาททางพฤติกรรม และบทบาทเฉพาะตำแหน่ง สำหรับบทบาททางพฤติกรรมสามารถวิเคราะห์ได้ 3 กรณี

1. Role prescription เป็นบทบาทที่กำหนดหน่วยงานมาอย่างชัดเจนว่าหน่วยงานนั้นมีงานอะไรบ้างที่ต้องทำ
2. Role description เป็นบทบาทที่บุคคลกระทำจริง ๆ ซึ่งอาจจะได้ครบหรือไม่ตามบทบาทที่กำหนดให้
3. Role expectation เป็นบทบาทที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นว่าควรมีบทบาทอย่างไร

สงวน และคณะ (2522:34-35) กล่าวว่าบทบาทเป็นผลรวมของสิทธิหน้าที่บุคคลย่อมแสดงบทบาทตามสิทธิและหน้าที่ตามสถานภาพ การแสดงบทบาทแบ่งได้ 3 ลักษณะคือ

1. บทบาทที่แสดง (Actual role) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง ซึ่งอาจเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวัง หรือบทบาทที่ตนเองคาดหวังหรืออาจจะไม่เป็นบทบาทตามที่สังคมและตนเองคาดหวังก็ได้

2. บทบาทตามความคาดหวัง (Expected role) เป็นบทบาทที่ผู้อื่นคาดหวังว่าเจ้าของบทบาทควรมีบทบาทอย่างไร

3. บทบาทตามลักษณะการรับรู้ (Perceived role) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพรับรู้เองว่าตนเองควรมีบทบาทอย่างไร

วิทยา (2529:20-21) ได้สรุปแนวคิดที่เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงเกี่ยวข้องอยู่ใน 3 ลักษณะคือ

1. บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติเป็นบทบาทที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้

2. บทบาทที่คาดหวังเป็นบทบาทที่ต้องแสดงความคาดหวังในขณะเดียวกันเจ้าของสถานภาพนั้นก็สามารรถที่จะรับรู้ว่าตนเองมีบทบาทอย่างไร และสามารถที่คาดหวังตัวเองว่า ควรแสดงพฤติกรรมอย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมที่สังคมคาดหวังและตนเองคาดหวัง

3. บทบาทที่เป็นจริง เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง ซึ่งอาจเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวังหรือเป็นบทบาทที่ตนเองคาดหวังหรืออาจจะไม่เป็นบทบาทตามที่สังคมคาดหวังและตนเองคาดหวัง

ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการศึกษาถึงบทบาทไว้ในที่นี้คือ การแสดงออก การปฏิบัติตามสิทธิ หน้าที่ และตำแหน่งหรือสถานภาพของบุคคล กลุ่มหรือหน่วยงานอื่น ในสังคม และผู้วิจัยจะศึกษาถึงบทบาทในลักษณะคือ บทบาทที่เป็นจริง (Actual role) และบทบาทตามความคาดหวัง (Expected role)

2. แนวคิดเกี่ยวกับตลาดนัดโค กระบือ

กรมปศุสัตว์ (2530) ได้ให้ความหมายของตลาดนัดโค กระบือไว้ว่าเป็นสถานที่ซึ่งผู้บริโภคร หรือผู้ซื้อและผู้ขายหรือคนกลางมาพบกัน แล้วตั้งราคาเพื่อขายสินค้า โดยมีรูปแบบและวิถีทางดำเนินการคือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์มีความประสงค์จะขายสัตว์ของตน หรือมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินจะนำสัตว์เข้ามาขายในตลาดนัดย่อยในท้องถิ่น สัตว์เหล่านี้จะถูกซื้อขายแลกเปลี่ยนหมุนเวียน จากตลาดนัดแห่งหนึ่ง ไปตลาดนัดแห่งหนึ่ง โค กระบือที่มีลักษณะดี ก็จะมีเกษตรกรซื้อไว้เป็นพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ หรือเกษตรกรบางราย ก็จะเลือกซื้อสัตว์ที่มีสุขภาพไม่ค่อยสมบูรณ์ เพื่อนำไปขุนประมาณ 2-3 เดือน แล้วจะนำกลับเข้าตลาดนัดเพื่อจำหน่ายต่อไป โค กระบือบางส่วนก็จะถูกซื้อเพื่อส่งโรงฆ่าสัตว์ ผู้ซื้อบางรายก็เก็งกำไร จากการเลือกซื้อสัตว์ในราคาหนึ่ง แล้วจำหน่ายออกไปในวันถัดด้วยราคาที่สูงกว่าตลาดนัดโค กระบือส่วนใหญ่เป็นเอกชนหรือพ่อค้าที่มีอาชีพค้าสัตว์อยู่แล้ว โดยมีหน่วยราชการให้บริการอยู่ในตลาดนัด

ตลาดนัดโค กระบือบางแห่งก็เปิดดำเนินการมานานประมาณ 20-30 ปี มีอยู่ไม่กี่แห่ง เช่น เชียงใหม่ เชียงราย อุทัยธานี ตาก นอกนั้นส่วนใหญ่เป็นตลาดนัดเปิดใหม่ ที่ดำเนินการได้ไม่กี่ปี และกระจายไปในหลาย ๆ จังหวัด โดยการซื้อขายทั่ว ๆ ไป มีอยู่ 2 ลักษณะคือ เพื่อนำไปใช้เป็นแรงงานทางการเกษตร หรือเพื่อการขยายพันธุ์ และการซื้อขายเพื่อการบริโภค โดยการซื้อขายในปัจจุบันจะขายเป็นตัวโดยไม่ได้ชั่งน้ำหนัก และการกำหนดราคาโค กระบือส่วนมาก เกษตรกรจะอาศัยประสบการณ์ของตนเองและอาศัยข่าวจากเพื่อนบ้าน เนื่องจากเกษตรกรหรือพ่อค้าเองก็ตาม ได้รับบริการข่าวสารจากตลาดน้อยมาก นอกจากนี้แล้วการดำเนินงานของตลาดนัดก็ประสบปัญหาเช่น การขาดอำนาจต่อรองราคาของเกษตรกร ปัญหาในการเคลื่อนย้ายสัตว์ เนื่องจากตลาดไม่สามารถออกไปเคลื่อนย้ายสัตว์ได้ ทำให้ผู้ซื้อต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลกระทบต่อต้นทุนการซื้อสัตว์

และกระทบต่อราคาขายสัตว์ของผู้ขายด้วย ปัญหาอีกประการหนึ่งคือ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถบริการให้ความสะดวกได้อย่างทั่วถึง ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานของ ตลาดนัดโค-กระบือจำเป็นที่จะต้องอาศัยหน่วยงานราชการต่าง ๆ ร่วมกับเอกชน หรือ กลุ่มเกษตรกรช่วยแก้ไขปัญหาและสร้างความมั่นใจแก่เกษตรกร และเพื่อให้ตลาดมีความ มั่นคง ดังนั้น กรมปศุสัตว์ได้วางแนวทางการพัฒนาตลาดนัดปศุสัตว์ดังนี้

1. จัดตั้งตลาดนัดที่เป็นทางการเพื่อให้เป็นแหล่งซื้อขายแลกเปลี่ยนสัตว์ของ เกษตรกร
2. จัดระบบอำนวยการของตลาดปศุสัตว์เพื่อให้การซื้อขายเป็นไปด้วยความ ถูกต้องยุติธรรม รวมทั้งให้บริการแก่เกษตรกร ผู้ซื้อ ผู้ขายในการซื้อขายและเคลื่อนย้ายสัตว์
3. ปรับปรุงระบบการซื้อขาย แลกเปลี่ยนแบบเหมาตัวให้เป็นการซื้อขายแบบ ชั่งน้ำหนักพร้อมทั้งแสดงภาวะการตลาด และราคากลางสำหรับซื้อขายในท้องถิ่นนั้น ๆ
4. ให้ความรู้ด้านการตลาด การคัดเลือกพันธุ์สัตว์ การเลี้ยงสัตว์พันธุ์ต่าง ๆ
5. ขยายสถานภาพตลาดนัด ให้เป็นแหล่งซื้อขายพันธุ์สัตว์ทุกประเภท เพื่อ กระจายพันธุ์สัตว์ที่ดีแก่ผู้เลี้ยงสัตว์ทั่วไป

จังหวัดเชียงใหม่มีตลาดนัดโค-กระบือ ซึ่งเป็นตลาดกลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนโค กระบือ 3 แห่งใน 3 อำเภอคือ ตลาดนัดทุ่งฟ้าบด อำเภอสันป่าตอง จัดตั้งเมื่อ ปี พ.ศ. 2502 ตลาดแห่งนี้ับเป็นตลาดนัดโค-กระบือที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดเชียงใหม่ โดย เปิดทำการในวันเสาร์ทุกสัปดาห์ จำนวนสัตว์ที่เข้าตลาดโดยประมาณ คือ โค 800 ตัว/นัด กระบือ 550 ตัว/นัด วัตถุประสงค์ที่ซื้อขายส่วนใหญ่เพื่อฆ่าเพื่อจำหน่ายยังตลาดอื่น และ เกษตรกรรายย่อยซื้อไปเลี้ยง (สำนักงานปศุสัตว์ อำเภอสันป่าตอง, 2536) ตลาดนัดโค กระบือแห่งที่ 2 คือตลาดนัดบ้านแม่ย้อย อำเภอสันทราย ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2488 ตลาด แห่งนี้เปิดสัปดาห์ละ 2 วัน คือ ในวันจันทร์และวันศุกร์ จำนวนสัตว์ที่เข้าตลาดนัดโดยเฉลี่ย

คือ โค 310 ตัว/นัด กระบือ 130 ตัว/นัด ตลาดนัดแห่งสุดท้ายในจังหวัดเชียงใหม่คือ ตลาดนัดบ้านต้นตู่ อำเภอสันกำแพง จำนวนสัตว์ที่เข้าตลาดโดยเฉลี่ย คือ โค 200 ตัว/นัด กระบือ 70 ตัว/นัด สำหรับวัตถุประสงค์ในการซื้อขายสองตลาดหลังเช่นเดียวกับตลาดนัดในแห่งแรก โดยมูลค่าการซื้อขายโดยเฉลี่ยของทั้งสามแห่งคือ โค 5,500 บาท/ตัว กระบือ 7,000 บาท/ตัว (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่, 2536)

3. แนวคิดเกี่ยวกับทัศนะ

Good (1955:376) ให้คำจำกัดความของทัศนะว่าเป็นความเชื่อถือ การลงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่า เป็นการถูกต้องหรือไม่ เป็นความคิดเห็นที่จะต้องการเหตุผลอย่างระมัดระวังรอบคอบในการตัดสินใจ ส่วนสัวด์น (2532) ได้ให้ความหมายของทัศนะหรือความคิดเห็น (Opinion) เป็นการแสดงออกของทัศนคติส่วนหนึ่ง และเป็นการแปลความหมายของข้อเท็จจริงอีกส่วนหนึ่งในการแปลความหมายดังกล่าว ขึ้นอยู่กับอิทธิพลและทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น ในขณะที่ มานิต (2531:5) ได้ให้ความหมายของทัศนะว่า หมายถึงความคิดเห็น ความรู้สึกที่ถ่ายทอดจากการรับรู้ เป็นการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยเหตุผลของงานอย่างรอบคอบชัดเจนและต่อเนื่อง และบุญธรรม (2520) กล่าวว่า ความคิดเห็นของบุคคลจะเกี่ยวข้องกับผู้สมบัติประจำตัวบางอย่าง เช่น ทัศนความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน และการติดต่อระหว่างบุคคล ส่วน Hoult (1969:228) ได้กล่าวว่าทัศนะเป็นการแสดงออกของความคิดเห็นที่คิดอย่างรอบคอบ โดยอาศัยประสบการณ์เป็นเครื่องตัดสินใจ โดยไม่จำเป็นว่าความคิดเห็นอย่างรอบคอบจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของความชัดเจนอย่างพอเพียงหรือไม่ก็ตาม

Morgan (1969:681) ได้ให้ความหมายของคำว่า ทัศนะ หรือความคิดเห็น (opinion) คือ การยอมรับถึงสถานการณ์บางอย่าง ซึ่งทั้งทัศนะและเจตคติมักคล้อยตาม

กันไปในทางปฏิบัติยากที่จะแยกทัศนะออกจากเจตคติได้ และเทียมเมฆ (2531:10) ได้กล่าวว่า ทัศนะหรือความคิดเห็น หมายถึงความเชื่อหรือความรู้สึก เฉพาะของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคำถามในแบบสอบถาม ซึ่งไม่เป็นการผิดหรือถูก แต่เป็นแนวทางที่เห็นว่าได้ปฏิบัติในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ทัศนะหรือความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะ ซึ่งอาจแสดงออกมาด้วยการพูด การปฏิบัติหรือการเขียน การแสดงออกของความคิดเห็นจะเกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม การศึกษา ประสบการณ์ สภาพแวดล้อมและพฤติกรรมระหว่างบุคคลเป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาและประเมินค่าก่อนที่จะตัดสินใจ แสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งความคิดเห็นนี้อาจเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ก็ได้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับตลาดนัดโค กระบือ

พิทักษ์ (2528:102) ได้ศึกษาเรื่องตลาดนัดโค กระบือในภาคเหนือและได้สรุปถึงบทบาทของตลาดนัดโค กระบือ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องดังนี้ ในส่วนของเกษตรกร ตลาดนัดโค กระบือเป็นสถานที่ที่ซื้อขายแลกเปลี่ยนโค กระบือไว้ใช้งาน ก่อให้เกิดการหมุนเวียนเงินทุนของเกษตรกร เป็นสถานที่สำหรับพบปะของเกษตรกรในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในการเลี้ยงสัตว์ ทั้งยังเป็นสถานที่หาซื้อของใช้และยังสามารถนำเอาสินค้าของเกษตรกรมาจำหน่ายยังตลาดนัดอีกด้วย และความสำคัญของตลาดนัดต่อหน่วยงานราชการคือ เป็นตลาดนัดค้าสัตว์เสรี ทำให้ลดขั้นตอนระหว่างเกษตรกรและผู้บริโภค ทำให้เกิดผลดีต่อการตลาด และเป็นแนวทางพัฒนาไปสู่สัตว์ได้อย่างเสรี ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงโค กระบือเพิ่มมากขึ้น และยังช่วยควบคุม และป้องกันโรคระบาดในโค กระบืออีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะ

ได้มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะหรือความคิดเห็นในเรื่องอื่น ๆ ไว้ พบว่ามีตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีผลต่อทักษะหรือความคิดเห็นหลายตัวแปร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมและนำมาศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการตั้งสมมติฐานดังนี้

"อายุ" เป็นลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อทักษะจากการศึกษาของก้าน (2521) โดยศึกษาบทบาทของหัวหน้าหมวดการศึกษาตามทักษะของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูใหญ่ที่มีอายุต่างกันมีทักษะต่อบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าหมวดการศึกษาต่างกัน เช่นเดียวกับ ภัทนีย์ (2525) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูหมวดพลานามัยที่มีต่อบทบาทครูอนามัย โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครูหมวดพลานามัยในแต่ละกลุ่ม อายุมีความคิดเห็นต่อบทบาทของครูอนามัยในด้านการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมต่างกัน

"ประสบการณ์" นิก (2529) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามทักษะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดลำปาง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นในส่วนบทบาทที่คาดหวังแตกต่างกัน สอดคล้องกับ กมล (2532) การบริหารงานที่เป็นจริงและที่คาดหวังของหัวหน้าการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 10 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกันมีทักษะต่อบทบาทการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอต่างกัน

"รายได้" เตือนจิต (2529) ได้ศึกษาบทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์ในการส่งเสริมการออมของสมาชิก : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครราชสีมา จำกัด

พบว่า สมาชิกที่มีระดับรายได้ต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทของสหกรณ์ในบางด้านแตกต่างกัน และนิตยา (2532:26) ได้ศึกษาถึง บทบาทของสหกรณ์เครดิตยูเนียนต่อชุมชนตามทัศนคติของกรรมการดำเนินงานสมาชิกในจังหวัดลำปาง พบว่า รายได้ของสมาชิกและกรรมการ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ทัศนคติต่อบทบาทของสหกรณ์แตกต่างกัน

"ความรู้" สุเวช (2531:191) ได้ศึกษาถึงเจตคติของประชาชนที่มีต่อโครงการประมงหมู่บ้านในเขตพื้นที่พัฒนาป้องกันตนเอง (อพป.) จังหวัดตรัง พบว่า ความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมของ โครงการมีผลต่อการแสดงเจตคติต่อโครงการแตกต่างกัน ซึ่งแสดงถึงว่าประชาชนมีทัศนคติแตกต่างกันด้วย เพราะเจตคติและทัศนคติจะคล้อยตามกัน (วีระศักดิ์:2534) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา (2532:80) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่มีต่อชุมชนตามทัศนคติของกรรมการดำเนินงาน และสมาชิกในจังหวัดลำปางพบว่า ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์ที่แตกต่างกันทำให้ทัศนคติต่อบทบาทของสหกรณ์เครดิตยูเนียนแตกต่างกันด้วย

"การติดต่อกับบุคคลอื่น" การติดต่อกับบุคคลอื่น เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ทัศนคติหรือความคิดเห็นของบุคคลแตกต่างกัน ดังเช่น บุญธรรม (2520:27) ได้สรุปว่า ทัศนคติของบุคคลนอกจากจะเกี่ยวกับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ในการทำงานแล้ว ยังขึ้นกับการติดต่อกันระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระวัฒน์ (2524:65) ได้ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการเพาะเห็ดฟางแบบกองเตี้ย พบว่าเกษตรกรที่พบปะพูดคุยกับเกษตรกรผู้นำ และเพื่อนบ้านผู้เพาะเห็ดฟางด้วยวิธีดังกล่าวบ่อยครั้ง กว่าจะมีความคิดเห็นที่ต่อการเพาะเห็ดดังกล่าวด้วย และมีแนวโน้มที่จะเพาะเองอีกด้วย นอกจากนี้ สุทธิพงศ์ (2524) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการปฏิบัติงานของพัฒนากรในท้องถิ่น 3 จังหวัดภาคใต้ พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้นำท้องถิ่นมีทัศนคติหรือความคิดเห็นแตกต่างกัน ได้แก่ การติดต่อกับพัฒนากร โดยที่ผู้นำท้องถิ่นที่มีการติดต่อกับ

พัฒนาการมากจะมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของพัฒนาการแตกต่างจากผู้นำท้องถิ่นที่มีการติดต่อกับพัฒนาการน้อย

"การได้รับข่าวสาร" เบญจมาศ (2525:98) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการใช้วิธีการส่งเสริมแบบต่าง ๆ ของเกษตรตำบลในจังหวัดนครราชสีมา สรุปว่า เอกสารเผยแพร่ วารสาร หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นวิธีการส่งเสริมที่ทำให้เกษตรกรเกิดการรับรู้ เข้าใจเรื่องราวที่ส่งเสริม ซึ่งการรับรู้ในเรื่องราวที่ต่างกัน ทำให้ความคิดเห็นหรือทัศนคติบุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ในระดับหรือแนวทางที่ต่างกัน (ปัทมา, 2534)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาท

เล็ก (2518:108-109) ได้สรุปผลงานวิจัยเรื่องบทบาทของโรงเรียน และวิทยาลัยเกษตรกรรมที่ตั้งอยู่ในภาคกลาง ในการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร ตามทัศนคติของเกษตรกรในท้องถิ่น พบว่า บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของโรงเรียน และวิทยาลัยเกษตรกรรม ในด้านการจัดการศึกษาเกษตรนอกระบบ การให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรในท้องถิ่น และบทบาทด้านการเป็นแหล่งวิชาความรู้ทางการเกษตรแก่ชุมชนแตกต่างกัน

วิมล (2530:92-97) ได้สรุปผลงานวิจัยเรื่อง บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการสนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตรของจังหวัด ตามทัศนคติของผู้บริหารสำนักงานเกษตรจังหวัด พบว่า บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการสนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตรของจังหวัด ทั้งในด้านการเผยแพร่ความรู้แก่เกษตรกร การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ และการสนับสนุนแผนงานของสำนักงานเกษตร จังหวัดมีความแตกต่างกัน

สมเดช (2523) ได้ศึกษาบทบาทของสำนักงานพัฒนาชุมชน ในการสนับสนุนงานพัฒนาชนบทของจังหวัดและอำเภอ ตามทัศนะของพัฒนาการจังหวัดและพัฒนาการอำเภอ พบว่า พัฒนาการจังหวัดและพัฒนาการอำเภอมีความคาดหวังต่อบทบาทของสำนักงานพัฒนาชุมชนเขตสูงกว่าบทบาทที่สำนักงานพัฒนาชุมชนเขตได้ปฏิบัติจริง และพบว่า บทบาททั้งสองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ลือชา (2528) ได้ศึกษาถึงบทบาทของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า บทบาทของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในการพัฒนาชุมชนที่เป็นจริง และที่คาดหวังมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยบทบาทที่คาดหวังมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง แต่บทบาทที่เป็นจริงมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ประภาส (2529) ได้ศึกษาบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสภาตำบล พบว่า บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริง ทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางถ่ายทอดข่าวสารในระดับพื้นที่ การช่วยเหลือสภาตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปี และบทบาทในการประสานงานบริหาร โครงการในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน

วิทยา (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน ในการพัฒนาชุมชนศึกษาจากทัศนะของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอในจังหวัดเชียงราย พบว่า บทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน มีความแตกต่างกัน ทั้งในทัศนะของกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน และในทัศนะของเจ้าหน้าที่

รังสรรค์ (2512) ได้ศึกษาบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงของ
เยาวชนในการดำเนินงานศูนย์เยาวชน พบว่า บทบาทตามความคาดหวังของเยาวชนอยู่ใน
เกณฑ์ที่สูงมาก แต่บทบาทที่ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved